

Opas yhteisöllisyyteen elinkeinoelämän verkostoissa

(julkisen ja kolmannen sektorin toimijoille)

Sanna Jylänki

Santeri Halonen

Tiivistelmä

Yhteisöllisyys on kunnan ja paikallisyhteisöjen elinvoiman keskeinen tekijä. Se luo pohjaa sosiaaliselle pääomalle, edistää yhteistyötä ja vahvistaa alueiden kilpailukykyä. Tämä opas on suunnattu julkisen ja kolmannen sektorin toimijoille tarjoamaan käytännön työkaluja ja esimerkkejä yhteisöllisyyden edistämiseen kunnissa ja muissa yhteisöissä.

Oppaassa tarkastellaan yhteisöllisyyden merkitystä ja sen taloudellisia vaikutuksia erityisesti kunnallisen päätöksenteon ja elinvoiman näkökulmasta. Yhteisöllisyyden vaikutuksia kunnan talouteen ja yritysmuotoisyyteen avataan tutkimusten sekä käytännön kokemusten kautta. Lisäksi mukana on yrityspalvelutoimijoiden verkostokartta, joka auttaa hahmottamaan yhteisöllisyyden eri toimijat ja niiden roolit yritysneuvonnassa.

Oppaassa esitellään lisäksi konkreettisia toimenpiteitä yhteisöllisyyden rakentamiseksi organisaatiotasolla, kuntaorganisaation työntekijöiden arjessa sekä laajemmin koko yhteisössä. Esimerkiksi kahvipöytäkeskustelut, yhteiset strategiat ja tavoitteet, some-viestintä sekä tapahtumat voivat toimia tehokkaina keinoina lisätä yhteenkuuluvuutta ja yhteistyötä.

Oppaassa käsitellään myös käytännön työkaluja, kuten small talkin roolia verkostojen rakentamisessa ja annetaan käytännön vinkkejä luontevaan vuorovaikutukseen. Lisäksi tarkastellaan esimerkkinä Laukaan Yritystankkaamo-hanketta, jossa yhteisöllisyyttä kehitettiin käytännössä luomalla yrittäjille yhteinen työtila, järjestämällä valmennuksia ja rakentamalla uudenlaista yhteistyömallia kunnan ja yrittäjien välille.

Oppaan tavoitteena on kannustaa toimijoita aktiiviseen yhteisöllisyyden kehittämiseen ja antaa selkeitä työkaluja sen jalkauttamiseen osaksi kunnallista ja alueellista toimintaa.

*“Luodaan erilaisia alustoja, paikkoja
ja mahdollisuuksia hyvälle fiiliksellä
ja onnistumisille.
Kun innostuu niin onnistuu!”*

Sisällysluettelo

Tiivistelmä	2
Sisällysluettelo	3
Esipuhe ja tekijät	4
1) Mitä yhteisöllisyys on ja miksi se on tärkeää julkisen ja kolmannen sektorin toimijoille?	6
Johdanto	6
Oppaan tarkoitus ja tavoite	7
Yhteisöllisyyden hyödyt	7
Yhteisöllisyys ja sosiaalinen pääoma käsitteinä ja käytännössä	8
2. Yhteisöllisyyden haaste julkisella sektorilla	9
3. Kunnan elinvoimapalveluiden verkostokartta ja palvelumalli	11
1) Yrityspalveluiden metrokartta	11
4. Small talk eli ”jutustelu” osana yhteisöllisyyden rakentamista	12
5) Toimenpiteitä yhteisöllisyyden synnyttämiseen	14
5.1. Organisaatio(Kunta)taso:	14
5.2. (Kunta)työntekijä:	14
5.3. Yhteiset	14
6) Case Laukaan Yritystankkaamo - esimerkkejä yhteisöllisyydestä kunnan ja yrittäjien välillä	14
Lähteet	16

Esipuhe ja tekijät

Tämä opas on syntynyt tahdosta ja tarpeesta herättää keskustelua ja nostaa näkyviin yhteisöllisyyden merkitystä yhteisöjen ja erityisesti kuntaorganisaation näkökulmasta. Ilman yhteisöllisyyttä organisaatiot ja yhteisöt ovat vain kylmiä kuoria ja toiminnan menestymiseksi tarvitaan ihmisiä ja yhteisöllisyyttä. Kunnissa yhteisöllisyyden tärkeyden korostaminen on verrattain uutta, vaikka ilmiö sinällään on ollut läsnä ihmisyhteisöissä hyvin pitkään.

Opas ei ole syntynyt yhden istuman kirjoitussessiossa vaan olemme kahden vuoden ajan jalostaneet ideoita yrittäjien ja hanketiimin kesken. Nyt hankkeen loppusuoralla, olemme viimeistelleet opasta Teeleiden upeissa puitteissa Jyväskylän Lutakossa. Yhteisöllisyys on kuin hyvä tee, se avautuu ajan kanssa enemmän ja nyanssit pääsevät paremmin esiin.

Yhtenä tuloksena kehitimme hanketiimin kanssa verkostokartan Laajavuoren kylpylässä kahden päivän mittaisessa ”metrokarttasymposiumissa.” Irrottautuminen normaalista arjesta ja tutulta työpisteeltä avaa ajattelua ja mahdollistaa asioiden katsomisen laajakatseisemmin sekä uusien ideoiden syntyminen.

Kunnan tärkeänä tehtävä on toimia mahdollistajana ja vauhdittajana sille, että yrittäjät voivat kohdata ja kehittää uutta: luoda tiloja ja mahdollisuuksia kohtaamiselle. Onnistumisille ja innostumisille! Yritystankaamo-hanke, jonka puitteissa tätä opasta on kirjoitettu, on tarjonnut ainutlaatuisen mahdollisuuden tarkastella ja rakentaa yhteisöllisyyttä käytännössä. Toivottavasti tämä opas antaa sinulle inspiraatiota tarkastella oman organisaation yhteisöllisyyttä ja edistää sitä.

Haluamme kiittää hankkeen päärahoittajaa Keski-Suomen liittoa sekä Laukaan kehitysyrityksiä, Laukaan kuntaa sekä Oulun yliopiston Kerttu Saalasti Instituuttia hankkeen mahdollistamisesta ja hienoa hanketiimiämme. Ennenkaikkea kiitos kuuluu laukaalaisille yrittäjille ja Laukaan Yrittäjät ry:lle.

Oppaan kuvien kuvaajia ovat Marko Kämäräinen ja Sanna Jylänki ja Mika Nuorva.

Sanna Jylänki

Sanna (s.1977) on opasta kirjoittaessa ollut kolme vuotta Laukaan kunnan yritysasiantuntijana ja sitä ennen lähes 20 vuotta yrittäjänä, toimien yhteisöllisyyden, brändäyksen ja markkinoinnin parissa, auttamalla yrityksiä kasvuun ja menestykseen ko. aihepiirien avulla. Takana Sannalla on 13 erilaista tutkintoa yrittäjyydestä, johtamisesta, liiketoiminnasta sekä tuotteistamisesta ja tällä hetkellä Sanna opiskelee Jyväskylän yliopistossa yhteiskuntatieteen maisteriopintoja. Sannan lopputyö tulee olemaan aiheeltaan yhteisöllisyyden merkitys kunnan elinvoiman kasvattajana ja rakentajana. Sanna yhdisteleekin rajattoman rohkeasti ja ennakkoluulottomasti sekä tutkittua tietoa, käytännön kokemuksia ja oppeja elämän eri osa-alueita. Yhteisöllisyys on Sannan intohimo ja elämän kantava käsite.

Santeri Halonen

Santeri (s.1986) on yritysvalmentaja, tutkija ja opettaja. Hän tutkii väitöskirjassaan yrittäjien resilienssiä ja yhteisöllisyyden ja verkostojen merkitystä resilienssin vahvistumisessa. Santeri on työskennellyt Yritystankkaamo-hankkeessa lähes kahden vuoden ajan ja valmentanut ja sparrannut sinä aikana lukuisia yrittäjiä erityisesti muutoskyvyn, hyvinvoinnin, tekoälyn hyödyntämisen ja uusien ideoiden kehittämisen aiheista. Santerin intohimona on nähdä ja olla myötävaikuttamassa uusien ideoiden syntymiseen ja yksilöiden potentiaalin vapautumiseen. Santeri on saanut hyvää palautetta toisaalta käytännönläheisestä ja tutkittuun tietoon perustuvasta valmennustyylistä.

Reijo Himanen

Reijo (s. 1969) on hankeasiantuntija, rahoitusneuvoja ja laatujohtamisen asiantuntija. Hänellä on yli neljännesvuosisadan kokemus EU-rahoitteisten kehittämishankkeiden suunnittelusta, johtamisesta ja hallinnoimisesta. Reijon erityisosaamista on laatujohtaminen ja erityisesti jatkuvan parantamisen menetelmät, kuten benchmarking ja Leanin menetelmät. Yritystankkaamo-hankkeessa Reijo on osallistunut hankkeen hallinnoinnin lisäksi benchmarking-toiminnan suunnitteluun ja toteuttamiseen sekä tietoaisteistojen tuottamiseen. Reijon intohimona on suomalaisten yritysten ja elinkeinoelämän laadun ja tuottavuuden vahvistaminen erityisesti laatujohtamisen ja jatkuvan parantamisen keinoin. Reijon kolmen toimintavuotensa aikana Laukaan kunnan palveluksessa Reijo on myötävaikuttanut yli miljoonan rahoituseuron saamiseen laukaalaisen elinkeinoelämän kehittämiseen. Erityistä kiitosta on tullut yritysten suunnasta, kun Reijo on auttanut yrityksiä kädestä pitäen näiden kehittämis- ja investointihankkeiden suunnittelussa ja rahoituksen hakemisessa.

Kuva: Sanna Jylänki

1) Mitä yhteisöllisyys on ja miksi se on tärkeää julkisen ja kolmannen sektorin toimijoille?

Johdanto

Yhteisöllisyys on keskeinen voimavara, joka parantaa organisaatioiden ja yhteisöjen kykyä toimia tehokkaasti ja tuottavasti. Yhteisöllisyys on osallisuutta ja yhteenkuuluvuutta, se on myös ihmisen identifiointumista ja liittyvistä johonkin, jonka hän kokee arvokkaaksi (Leponiemi 2019). Yhteisöllisyys luo pohjan sosiaalisen pääoman syntymiselle eli yhteisön tai verkoston luomiin suhteisiin, luottamukseen ja yhteistyön mahdollisuuksiin, jotka edistävät yhteisten tavoitteiden saavuttamista.

Parhaimmillaan yhteisöllisyys edistää avoimuutta, luottamusta ja vuorovaikutusta. Yhteisö, jossa ihmiset tuntevat toisensa ja työskentelevät kohti yhteisiä tavoitteita, voi saavuttaa paremman tuloksen. Tutkimuksessa on huomattu, että sosiaalinen pääoma on yhteydessä kunnan taloudelliseen kehitykseen (Woodhouse 2006). Yhteisöllisyyden vaikutus näkyy näin ollen taloudessa, sillä se luo pohjaa uusille ideoille ja jopa innovaatioille, lisää työn mielekkyyttä ja sitoutuneisuutta. Yhteisöllisyyden kautta voidaan myös lisätä hyvinvointia ja elinvoimaisuutta paikallisessa yhteisössä.

Vaikka yhteisöllisyyden ja taloudellisen kehityksen välinen yhteys ja syy-seuraussuhde on monimutkainen, tutkimuksissa on löydetty yhteys sillä, että asukkaiden aktiivinen osallistuminen ja yhteisöllisyyden tukeminen voivat johtaa positiivisiin taloudellisiin tuloksiin kunnissa. Osallistamisen mahdollisuuksia ovat esimerkiksi osallistava budjetointi

Yhteisöllisyyden merkitystä kunnan elinvoimalle on tarkasteltu eri lähteissä. Esimerkiksi Nyholm ym. 2014 toteavat, että kunnan ja yhteisön välinen yhteistyö voi vahvistaa paikallistaloutta ja edistää hyvinvointia. Tässä on tärkeässä roolissa kumppanuudet. Yhteisöllisyys ja sosiaalinen nähdään elinvoiman keskeisenä tekijöinä. Vuorovaikutus synnyttää sosiaalista pääomaa ja paikallisyhteisöt toimivat kasvualustana yhteisölliselle ja yksilölliselle aktiivisuudelle. Tämänkaltaisen aktiivisuus puolestaan vahvistaa ja tukee kunnan elinvoimaa, kun ihmiset osallistuvat yhteisiin tavoitteisiin ja hankkeisiin. (Paananen ym. 2014). Yhteisöllisyys vahvistaakin paikallista talouskehitystä muun muassa sosiaalisen pääoman lisääntymisen kautta, osallistavalla päätöksenteolla ja paikallisten yritysten tukemisella. (Tammy, 2023)

Ulriikka Leponiemi (2017) tarkastelee yhteisöllisyyttä pienen kunnan johtamisessa. Hänen mukaansa yhteisöllisyys on tärkeää, koska se luo pohjan sosiaaliselle pääomalle, vahvistaa luottamusta ja edistää yhteistyötä, mikä tukee niin yksilöiden kuin yhteisöjen hyvinvointia ja taloudellista kestävyyttä. Yhteisöllisyys mahdollistaa tiedon jakamisen, verkostojen rakentamisen ja yhteisten tavoitteiden saavuttamisen. Pienissä kunnissa se on erityisen keskeistä, sillä se tukee paikallista päätöksentekoa, elinvoimaisuutta ja aluekehitystä. Yhteisöllisyys myös auttaa yhteisöjä sopeutumaan muutoksiin ja kehittämään innovatiivisia ratkaisuja taloudellisten ja sosiaalisten haasteiden keskellä.

Oppaan tarkoitus ja tavoite

Oppaan tavoitteena tarkastella ja selkeyttää yhteisöllisyyden käsitettä ja merkitystä julkisella sektorilla erityisesti kuntaorganisaatiossa sekä tuoda esiin käytännön työkaluja ja esimerkkejä sen edistämiseen kunnan ja yrittäjien sekä muiden sidosryhmien välillä. Opas on kirjoitettu osana Laukaassa toteutettua Yritystankkaamo-hanketta, jossa pilotoitiin hankerahoituksella yrittäjien yhteisöllistä tilaa Yritystankkaamoa lähes kahden vuoden ajan. Tältä ajalta saatujen kokemusten sekä yhteisöllisyyteen liittyvän tutkimuksen pohjalta on saatu kokemuksia ja hyviä käytäntöjä yhteisöllisyyden edistämiseen kuntaorganisaatiossa ja sen tärkeiden sidosryhmien välillä. Oppaassa tarkastellaan näitä oppeja ja muodostuneita hyviä käytäntöjä. Allekirjoittaneet kannustavatkin rohkeasti kokeilemaan ja hyödyntämään oppaan oppeja omassa organisaatiossa.

Yhteisöllisyyden hyödyt

Yhteisöllisyyden ja siitä syntyvän sosiaalisen pääoman keskeisiä hyötyä julkisella sektorilla on, että yhteisöllisyys edesauttaa sosiaalisen pääoman syntymistä, joka voi parantaa alueen taloudellista kehitystä (Hanka & Engbers 2017). Sosiaalinen pääoma edistää yhteistyötä, luottamusta ja tiedon jakamista, mikä voi johtaa tehokkaampaan resursseihin ja innovaatioihin, jotka tukevat talouden kasvua. Esimerkiksi, yhteisöissä, joissa on vahva verkostoituminen ja yhteistyö, voi syntyä uusia liiketoimintamahdollisuuksia ja parantunut työvoiman tuottavuus. Yhteisöllisyys voi osaltaan edesauttaa ja vahvistaa esimerkiksi:

Kunnan elinvoimaisuutta

Yhteisöllisyys voi vaikuttaa myös siihen, kuinka houkutteleva kunta on asukkaille, yrityksille ja investoinneille. Vahva yhteisö voi parantaa alueen elinvoimaisuutta, sillä yhteisöissä, joissa asukkaat ja toimijat tuntevat toisensa ja tukevat toisiaan, syntyy parempia elinoloja ja vähemmän sosiaalista eriarvoisuutta. Tämä voi puolestaan tukea paikallista taloutta.

Yrittäjälähtöisyyttä ja yhteistyötä alueen yrittäjien ja muiden toimijoiden kanssa

Markkinavuoropuhelu ja yhteisöllisyys madaltavat yhteistyön kynnystä ja vahvistaa luottamusta. Tuttujen toimijoiden kanssa on helpompaa ja tehokkaampi tehdä yhteistyötä. Kun yrittäjät kokevat, että yhteistyö kunnan kanssa toimii ja vuorovaikutus ja toiminta on yhteisöllistä, palveluita myös todennäköisesti myös hyödynnetään matalammalla kynnyksellä. Yhteisöllisyys voi myös edistää kuntalaisten toimijuutta kunnassa ja uusien ideoiden, kuntalaispalautteen saamisen ja yhteistyön hyödyntämisen.

Kunnan palveluiden tehokkuutta ja asiakaslähtöisyyttä

Yhteisöllisyyttä voidaan hyödyntää myös kunnan tuottamissa palveluissa. Esimerkiksi asukkaat, jotka ovat aktiivisia ja mukana yhteisön toiminnassa, voivat osallistua päätöksentekoon ja edistää yhteisön hyvinvointia. Tämä voi vähentää julkisten palvelujen kustannuksia ja parantaa palveluiden vaikuttavuutta.

Alueellista yhteistyötä ja vastuullisuutta

Yhteisöjen ja eri sektorien välinen yhteistyö voi edistää kestäviä kehitysprojekteja ja alueellista yhteistyötä, jotka voivat vaikuttaa positiivisesti paikalliseen talouteen. Tällöin kunnassa voi syntyä uusia liiketoimintamahdollisuuksia, jotka hyödyntävät paikallisia resursseja ja luovat työllisyyttä.

Yhteisöllisyys ja sosiaalinen pääoma käsitteinä ja käytännössä

Sosiaalinen pääoma voidaan määritellä sosiaalisen pääoman sosiaalisiksi verkostoiksi ja yhteyksiksi, jotka auttavat yksilöitä saavuttamaan etua ja hyötyä Pierre Bourdieu (1986). Kansankielellä voidaan puhua käsitteistä yhteisöllisyys, kansalaishenki, vastavuoroisuus ja kansalaisaktiivisuus viittaavat sosiaaliseen pääomaan (Kouvonen 2003). Sosiaalinen pääoma on yhteydessä yhteisön taloudelliseen kehittymiseen (Hanka & Engbers 2017) Sosiaalinen pääoma on käytännössä esimerkiksi:

- Ihmisten välisiä suhteita ja verkostoja, joita voidaan hyödyntää toiminnassa
- Luottamusta, normeja ja vastavuoroisuutta, jotka helpottavat yhteistyötä
- Yhteisön kykyä toimia yhdessä, saavuttaa tavoitteita ja selviytyä haasteista

Yhteisöllisyys on sosiaalisen pääoman perusta ja sosiaalinen pääoma toisaalta yhteisöllisyyden seurausta ja voimavara. Kunnallisan kehittämissäätiön vuonna 2016 tekemässä tutkimuksessa jopa 82% vastanneista piti yhteisöllisyyden ylläpitämistä kunnassa erittäin tärkeänä tai melko tärkeänä samalla kun 88 % vastanneista piti elinvoimaisuuden kehittämistä tärkeänä tai erittäin tärkeänä kunnan tehtäväalueena (Kaks 2016). Tutkimus on jo vanhahko ja kuntien toimintakentässä on muun muassa työllisyysalueiden ja soten myötä tapahtunut muutoksia, mutta se antaa suuntaa miten tärkeänä yhteisöllisyyden ylläpitämistä pidetään.

Yhteisöllisyyteen liittyvää uutta tutkimusta ei ainakaan kunnallisan kehittämissäätiön toimesta ole tehty, joten yhteisöllisyyskyselyn tutkimuksen päivittäminen voisi olla ajankohtaista. Tutkimusta kuntien yhteisöllisyydestä on kuitenkin tehty esimerkiksi Ulriikka Leponiemen (2021) väitöskirjassa Kollektiivinen kapasiteetti : yhteisöllisyys pienen kunnan johtamisessa.

Kuva. Mika Nuorva

2. Yhteisöllisyyden haaste julkisella sektorilla

Yhteisöllisyys on käsitteenä jo haastava ja abstrakti

Kun ihmiset alkavat tehdä asioita yhdessä: käyvät vuoropuhelua ja sovittavat asioita toisten kanssa sekä oppivat toisiltaan, puhutaan yhteisöllisyydestä. Yhdessä oppimisesta ja yhdessä tekemisestä.

Leponiemi (2019, s. 29 ja 66) kirjoittaa tutkimuksessaan Kollektiivinen kapasiteetti, että yhteisöllisyys on resurssi joka vallitsee oikeasti monissa elämän eri rajapinnoissa. Hän nostaa esiin myös sen faktan, että kunnan johdolla, mikä on (malli)esimerkillä johdettu, on keskeinen rooli yhteisöllisyyden muodostumisessa.

Yhteisöllisyydellä tarkoitetaan osallisuutta ja yhteenkuuluvuutta, ihmisten liittymistä ja identifioitumista johonkin sellaiseen, jonka hän kokee arvokkaaksi, kirjoittaa Leponiemi 2022 (s. 13) tutkimuksessaan. Samassa tutkimuksessa viitataan myös sosiologi Durkheimiin (Durkheim 1990), jonka mukaan yhteisö on yksilöt yhteen sitova side, joka ei palaudu kehenkään yhteen henkilöön, vaan on jotain heidät ylittävää.

Näiden mainittujen tutkimusten perusteella, näyttää siltä, ettei yhteisöllisyys ole vielä kovinkaan selkeä käsite etenkin kasvottoman ja kylmän julkisen organisaation työvälineenä. Se on abstrakti asia, jota on vaikea mitata ja konkretisoida. Siksi sitä ei kovinkaan helposti pidetä kuntaorganisaatioissa (tai muissakaan julkisissa organisaatioissa) ”oikeana” asiana. Mittaria tälle ei käytännössä ole. Joskin jonkinlainen mittari on Suomen

Yrittäjien teettämä kuntabarometri joka toinen vuosi, jossa kysytään mm. tyytyväisyyttä alueen yritysmuotoisyyteen kunnan virkamiesten ja poliitikkojen toimesta.

Vuosia aiheen kanssa toimineena, olen huomannut työssäni että, jotta yhteisöllisyys olisi toimivaa, pitäisi ratkaista seuraavia haasteita:

- 1) **Minäkeskeisyys** - yhteisöllisessä kulttuurissa asioita pitää jakaa.
- 2) **Eristäytyminen** - kukaan ei tule hakemaan kotoa.
- 3) **Oman ajan hallinta ja ymmärrys ajan resursoinnista** - osana ajankäyttöä on myös se, että tapaa yhteisön jäseniä ja kehittyy sitä kautta.
- 4) **Ymmärryksen kasvattaminen yhteisöllisyyden merkityksestä** - toimijoiden pitää tuoda tätä vielä paljon esille, jotta ymmärrys yhteisöllisyyden tärkeydestä kasvaisi.
- 5) **Pidetään edelleen naurettavana ja turhanpäiväisenä** - liittyy myös edelliseen ja koska yhteisöllisyys käsitteenä on niin abstrakti ja ei-mitattava määre.

Kunnan näkökulmasta haasteena on myös useimmiten ajan puute: poliitikot eivät näe yhteisöllisyyttä tärkeänä, joten viranhaltijan aika menee ”pakollisiin” virkapalavereihin. Myös rahalliset resurssit yhteisöllisyyden edistämiseksi otetaan usein pois kunnan viranhaltijoilta, koska yhteisöllisyyden yhteyttä verotulojen kasvuun tai elinvoiman kasvuun ei vielä ymmärretä oikein. Leponiemi (2019, s. 31-32) nostaa esiin osana yhteisöllistä vaikuttamista mm. osallistuvan demokratian, jossa kuntalaisilta pyydetään ajatuksia asioiden päättämiseen. Osallistuvaa demokratiaa voivat olla esimerkiksi mihin tietty rahasumma kunnassa käytetään tai minne puistonpenkkejä asennetaan. Osallistuvaa demokratiata on niin ikään erilaisissa luottamustehtävissä toimiminen tai suora vaikuttaminen kuntaorganisaatioissa. Tällaisten merkityksiä on siis entistä enemmän nostettava esiin, sillä tämä juuri on sitä pelättyä yhteisöllisyyttä.

Keskustelukulttuurin kasvattaminen tärkeää

Ruuskan (2022) tutkimuksessa (s. 134) tuodaan esiin myös Isaacsin (2001) teos Dialogi ja yhdessä ajattelemisen taito, joka nostaa esiin dialogin elintärkeäksi taidoksi, jonka ihmiskunta ja organisaatiot ovat kadottaneet. Ruuskan (2022) mukaansa tarvitsemme kommunikaatiota, ymmärtääksemme toisiamme. Niinpä etenkin yrittäjät ja kuntaorganisaatiot, jotka ovat perinteisesti olleet toisistaan ajattelullisesti kaukana, eivät ole älynneet käyttää tarpeeksi dialogia yhteisissä pöydissä, mitä selkeästi tarvittaisiin enemmän kuntaorganisaatioissa managerialistisen kapitalismin vahvaksi tueksi.

Yhteenvetona mainittakoon, että mikäli kunta ja yrittäjät haluavat tehdä enemmän asioita yhteisöllisesti, on ydinasemassa keskustelukulttuurin kasvattaminen ja ajallisten ja rahallisten resurssien löytäminen tavalla tai toisella. Käyttäen enemmän hyväksi valmentavaa johtamista (Ruuska, 2022). Yhteisöllisyys taas luo hyvää oloa ja madaltaa kynnystä vaikeidenkin asioiden käsittelyssä, joka taas nostaa kunnan imagoa mm. kuntaan sijoittuvien yritysten houkuttelemiseksi. Yhteisöllisyys, tiimi johtaminen, ihmiset, viranhaltijat, poliitikot, raha, verot, kunta ja kuntalaiset nivoutuvat siis tähän teemaan sujuvasti tiimivalmentajan toimijuutena, kuten Ruuska tutkimuksessaan Tiimiakatemiaa

valmentajahaastattelujen kautta tuo esiin. (Ruuska, 2022, s. 142-149) Samalla Leponiemi painottaa, että ”Oleellista onkin siis huomata, että yhteisön ei kuitenkaan katsota voivan korvata kuntaa, sen työtä ja merkitystä. Yhteisö on kunta, kumpaakin tarvitaan ja kumpikin osapuoli tukee toisiaan. Kollektiivilla tässä tarkoitetaan siis kuntalaisia ja kunnan edustajia, koko kuntaa” (Leponiemi, 2019, s. 138).

Hyviä keskustelunaiheita

Small talkin tarkoitus ei ole syventyä vaikeisiin tai henkilökohtaisiin aiheisiin, vaan pikemminkin luoda yhteys ja saada keskustelu sujumaan. Hyviä keskustelunaiheita voivat olla:

- Tapahtuma tai ympäristö, jossa ollaan
- Paikalliset uutiset tai ajankohtaiset tapahtumat
- Yhteiset kiinnostuksen kohteet, jos ne ovat selvillä

Tällaiset aiheet voivat avata keskustelun luonnollisesti ja antavat toiselle mahdollisuuden jakaa kokemuksiaan, mikä luo pohjaa yhteiselle keskustelulle. Tärkeintä on olla aidosti kiinnostunut toisen henkilön ajatuksista ja kuunnella aktiivisesti. Vältä liian henkilökohtaisia tai kiistanalaisia aiheita, kuten politiikkaa tai uskontoa, ellei keskustelukumppani itse tuo niitä esiin. Small talkin tärkein tehtävä on luoda mukautuva ja rento keskustelu, joka voi myöhemmin johtaa syvempään vuorovaikutukseen.

Sanna Jylänki tarjoaa blogissaan vinkkejä jutusteluun, jos keskustelun aloittaminen tuntuu vaikealta:

1. Etsi joukosta henkilö johon haluat tutustua tai vaikka toinen yksin oleva henkilö.
2. Mene hänen luokseen. Tervehdi, ole hänestä aidosti kiinnostunut.
3. Kysy häneltä mitä hän tekee työkseen, millainen yritys hänellä on tai millaisia juttuja hän tuli tilaisuudesta hakemaan.
4. Anna hänen kertoa omat jutut ensin. Kuuntele kiinnostuneena!
5. Kysele lisää.
6. Kerro samalla lyhyesti omista jutuista.
7. Keskustele lisää.
8. Ehdota jatko tapaamista tai yhteystietojen vaihtamista käyntikortteja vaihtaen.
9. Tämä sama setti toimii myös somessa.
10. Joskus riittää, vaikkapa somessa, että heität jollekulle "randomille": Onnittelut! Hauskaa päivää! Hyvää yötä!

Small talkin merkitys verkostojen luomisessa

Small talk on avainasemassa verkostojen luomisessa ja yhteisön rakentamisessa. Vaikka keskustelut voivat olla lyhyitä ja pintapuolisia, ne luovat pohjan pidemmille keskusteluille ja yhteistyösuhteille. Kun osallistut small talkiin, annat itsellesi mahdollisuuden tutustua uusiin ihmisiin ja samalla teet itsesi näkyväksi yhteisössä. Kun olet kerran jutellut ihmisen kanssa vaikka lyhyestikin, on seuraavan keskustelun aloittaminen huomattavasti helpompaa ja kasvosi ja nimesi ovat muistissa.

Small talkin avulla voidaan myös vähentää jännityksiä uusissa ympäristöissä. Se voi toimia jäänmurtajana ja helpottaa kontaktien luomista, mikä puolestaan voi johtaa tuleviin yhteistyömahdollisuuksiin. Jos osaat luoda mukautuvan ja rentouttavan keskustelun, vahvistat verkostojasi ja edistät yhteisöllisyyttä.

5) Toimenpiteitä yhteisöllisyyden synnyttämiseen

Alle esittelemme toimenpiteitä, joilla pääset etenemään yhteisöllisyyden synnyttämisessä. Organisaatiotaso voi olla mikä vain: poliitikko, esimies, organisaation johto jne.

5.1. Organisaatio(Kunta)taso:

- Palkkaa oikeat ihmiset - ihmiset yhdessä tekee yhteisön
- Resurssit (aikaa ja rahaa) - luota tekijöihin, anna aikaa ja sopivasti euroja
- Yhteinen strategian jalkauttaminen - sama suunta - visiot, arvot
- Pitkäjänteisyys, systemaattisuus - vuosien tulos on tuotos
- Kahvipöytäkeskusteluja sisäisesti - vaihda ajatuksia
- Kulttuurin ja toimintamallien muuttaminen yhteisössä - Vanhojen totuuksien pitää väistyä uusien tieltä (Minna Canth)
- Koko kuntaorganisaation ymmärryksen kasvattaminen yhteisöllisyyden tärkeydestä

5.2. (Kunta)työntekijä:

- Ajanhallinta - usko tekemiseen
- Palon näyttäminen - älä pelkää olla innostunut ja näyttää sitä ulospäin
- Kahvipöytäkeskusteluja yrittäjien ym. tahojen kanssa
- Väljvöyhkäjä - järjestää tilaisuuksia, joissa yrittäjät ja tahot kohtaavat
- Yritysvaikutusdialogi sisäisesti organisaatiossa - ymmärrä, miksi elinvoima on tärkeää kunnassa!
- Yhteinen näkemys - kuntastrategian ja elinkeino-ohjelman juurruttaminen selkärankaan ja käytäntöön.

5.3. Yhteiset

- Tiedottaminen - säännöllisesti ja ihmisläheisesti
- Some, uutiskirjeet - myös arkisia tekoja ja yhteistyötä esiin
- Tapahtumissa käynti - jalkaudutaan verkostoihin
- Koulutusten järjestäminen
- Tsekkejä, missä mennään - säännöllisesti

6) Case Laukaan Yritystankkaamo - esimerkkejä yhteisöllisyydestä kunnan ja yrittäjien välillä

Yritystankkaamo-hanke käynnistettiin syksyllä 2023 vahvistamaan yrittäjien yhteisöllisyyttä, muutoskykyä, verkostoitumista ja vertaistukea Laukaan alueella. Hankkeen keskeinen tavoite oli kehittää yhteisöllinen toimintamalli, joka tukee mikro- ja pk-yritysten muutoskyvykkyyttä, innovatiivisuutta ja hyvinvointia myös hankkeen jälkeen. Hankkeessa toteutettiin Yritystankkaamo-tila Laukaan keskustaan ja siellä järjestettiin erilaisia työpajoja, valmennuksia ja vertaisryhmiä sekä kokeilemalla uusia yhteisöllisiä toimintatapoja.

Hankkeen aikana järjestettiin useita valmennuksia ja tapahtumia, joissa yrittäjät pääsivät kehittämään osaamistaan, tapaamaan toisiaan ja jakamaan kokemuksiaan. Keskeisiä teemoja olivat muun muassa yrittäjän resilienssi, vertaistuki, yhdessä kehittäminen ja muutoksenkyvykkyys. Yhteistyötä vahvistettiin myös yrityspalvelutoimijoiden ja elinkeinoelämän sekä muiden sidosryhmien välillä. Konkreettisenä tuloksena syntyi yhteisöllisyyden malli ja yrityspalvelutoimijoiden "metrokartta", joka on kokonaisvaltainen kartta niistä neuvonta- ja kontaktipisteistä, joita yrittäjä kohtaa yrittäjämatkallaan.

Yhtenä yhteisöllisyyden vahvistamisen esimerkkinä ja syntyneenä toimintamallina kunnan ja yrittäjän välillä on Kohtaamisia! -aamukahvit, jossa kunnan yrittäjiä kutsuttiin Yritystankkaamoon aamukahville, verkostoitumaan ja tutustumaan kunnan yrityspalvelu- ja työllisyyspalveluihin sekä yhteisöllisyyden malliin Laukaan kunnassa.

Keskeisiä hankkeen saavutuksia olivat:

- Yritystankkaamo-tila, joka tarjosi yrittäjille yhteisöllisen työskentely- ja verkostoitumisympäristön.
- Valmennuksia eri teemoista ja yrittäjien virkistystuokioita.
- Yritystankkaamo-toimintamalli ja yrityspalveluiden metrokartta yrityspalvelutoimijoille
- Yrityspalveluiden ja yrittäjien välisen yhteisöllisyyden ja yhteistyön vahvistuminen, mikä madalsi kynnystä käyttää tarjolla olevia tukipalveluita.
- Uusia tuote- ja palveluideoita, joita syntyi hankkeen valmennuksissa ja työpajoissa sekä innovaatiotyöpajoissa.
- Vertaisoppimisen ja yhteiskehittämisen toimintamallit, kuten pari- ja ryhmäbenchmarking.
- Oppaat yhteisöllisyyden kehittämiseen yritystoiminnassa ja yritysverkostoissa, joissa kootaan yhteen hankkeen keskeiset opit ja hyvät käytännöt.

Hankkeen tuloksena luotiin edellyksiä ja alustoja sille, että yrittäjien kokemus yhteisöllisyydestä pystyi vahvistumaan sekä työhyvinvointi ja resilienssi vahvistuivat, ja yritysten muutoksenkyvykkyys kasvoi. Lisäksi kunnan elinvoimapaalvelut sai uusia toimintamalleja, jotka tukevat kestävästä kasvusta ja yrittäjäystävällisiä toimintaympäristöä ja alueen elinvoiman kehittymistä. Hankkeen kehittämät toimintamallit ja oppaat jäävät pysyväksi osaksi Laukaan kunnan elinkeinopalveluiden toimintaa, ja niitä voidaan hyödyntää laajemminkin eri alueilla ja yritysverkostoissa.

"Onpa hienoa, että kenenkään ei tarvitse odottaa hetkeäkään voidakseen alkaa tehdä maailmasta parempaa."

Anne Frank

Lähteet

Haldane, A., & Halpern, D. (2025). Social Capital 2025: The hidden wealth of nations. Demos.

https://demos.co.uk/wp-content/uploads/2025/01/Social-Capital-2025_The-Hidden-Wealth-of-Nations.pdf

Hanka, M. J., & Engbers, T. (2017). Social capital and economic development: A neighborhood perspective. *Journal of Public and Nonprofit Affairs*, 3(3), 272–291. <https://doi.org/10.20899/jpna.3.3.272-291>

Isaacs, W. (2001). *Dialogi ja yhdessä ajattelemisen taito*. Basam Books.

Kouvonen, A. (2003). Edistääkö talkoohenki terveyttä? Sosiaalisen pääoman vaikutus terveyteen. *Duodecim*, 119(20), 1923–1930. Haettu 10. maaliskuuta 2025, osoitteesta <https://www.duodecimlehti.fi/duo94544>

Kunnallisalan kehittämissäätiö. (2016). Kunnan tärkeimmät tehtävät: Elinvoima, yhteisöllisyys ja demokratia-alusta. Kunnallisalan kehittämissäätiö. <https://kaks.fi/uutiset/kunnan-tarkeimmat-tehtavat-elinvoima-yhteisollisyys-demokratia-alusta/>

Kuntabarometri. (2022). STT-artikkeli.

Leponiemi, U. (2021). Kollektiivinen kapasiteetti : yhteisöllisyys pienen kunnan johtamisessa. *Hallinnon Tutkimus*, 40(1), 78-83. <https://doi.org/10.37450/ht.102629>

Nyholm, I., Haveri, A., Majoinen, K., & Pekola-Sjöblom, M. (toim.). (2017). *Tulevaisuuden kunta* (Acta nro 264). Suomen Kuntaliitto. Saatavilla osoitteessa <https://www.kuntaliitto.fi/julkaisut/2017/1812-tulevaisuuden-kunta-acta-nro-264>

Paananen, H., Haveri, A., & Airaksinen, J. (2014). *Kunta elinvoiman johtajana* (Acta nro 255). Suomen Kuntaliitto. Saatavilla osoitteessa <https://www.kuntaliitto.fi/julkaisut/2014/1632-kunta-elinvoiman-johtajana-acta-nro-255>

Parker, M. (2020). *Kaadetaan kauppakorkea: Miksi bisneskouluista pitäisi tehdä organisaatiokouluja?* Vastapaino.

Redesan. (n.d.). *Yrittäjä small-talkkaa*. Redesan. Haettu 10. maaliskuuta 2025, osoitteesta <https://www.redesan.fi/yrittaja-small-talkkaa/>.

Ruuska, J. (2023). *Yhteisöllisen yrittäjyyden oppimiskulttuuri: Muotoiluetnografinen tutkimus*. [Julkaisija, jos tiedossa].

STT. (2022). *Kuntabarometri on auki: Nyt mitataan yrittäjän kotikunnan yrittäjämysteisyyttä*. Haettu 10. maaliskuuta 2025, osoitteesta

<https://www.sttinfo.fi/tiedote/69931161/kuntabarometri-on-auki-nyt-mitataan-yrittajan-kotikunnan-yrittajamyonteisyytta?publisherId=1624>.

Tammy, B. (2023, December 27). The transformative impact of community engagement on local economic development. *Jurnals.net*. Retrieved April 7, 2025, from <https://jurnals.net/the-transformative-impact-of-community-engagement-on-local-economic-development/>

Woodhouse, A. (2006). Social capital and economic development in regional Australia: A case study. *Journal of rural studies*, 22(1), 83-94.
<https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2005.07.003>